

L'objecte de la teologia.

La teologia cristiana. Etimològicament: Paraula sobre Déu.

ΘΕΟΣ ΛΟΓΟΣ / θεος λογος. Etimològicament: tot el que es refereix al Déu de Jesucrist és l'objecte de la teologia cristiana. Des del punt de vista d'una teologia cristiana Déu i Jesucrist són l'objecte de la teologia. Tal com en parla la Revelació. La teologia cristiana té la Revelació com a única Font. I quan parlem de Revelació parlem de l'Esclat. La Bíblia és l'objecte de la teologia. Des del punt de vista de la funció que té en l'església i per a l'església, la teologia s'exerceix en tot un seguit de disciplines que des del punt de vista de la teologia protestant es distribueix en les següents: Ciències bíbliques: Antic Testament i Nou Testament, Teologia Dogmàtica, Història de l'Església i Teologia Pràctica. Aquestes disciplines tenen una vessant acadèmica evident. La teologia s'exerceix al costat de les altres ciències. La teologia, en la seva vessant acadèmica, s'elabora seguint els mètodes de estudi, o de investigació que les altres ciències posen a la seva disposició.

Quan parlem de teologia ens ve al cap: **Un camp immens.** Amb una gran quantitat de continguts. Doncs en la mesura en que la teologia s'exerceix en les seves diferents disciplines, i en la mesura que aquestes s'especialitzen en un aspecte o un altre de la missió de l'Església, més ampli es fa el camp de la teologia. Amb un llarga història. La història de la teologia cristiana és tan llarga com ho són els testimonis bíblics que són la seva font. Hi ha Teologia Cristiana des del Crist, això ens portaria a situar els seus inicis a partir del matí de pasqua. Però en la mesura que la Revelació de Jesucrist es dóna en el marc del poble hebreu i de la seva fe, podem dir que la història de la teologia cristiana s'endinsa 1.000 o 2.000 anys abans de Jesucrist, quan el seu estudi considera el Déu de Jesucrist a través del Antic Testament.

Gran quantitat de autors. Són molts els homes i dones que en la història de l'església han exercit la funció teològica. Teòlegs, o teòlogues que generalment han escrit el fruit de la seva recerca, de la seva investigació. Homes i dones que han posat al abast dels creients, les seves reflexions, homes i dones que fins i tot han fet escola. Per citar-ne alguns: començant pels evangelistes, Mateu, Marc, Lluc i Joan, amb Pau de Tars, evidentment, passant per els Pares de l'Església, Justí (s.II), Ireneu (s.II), Tertulià (s.II-III), Agustí de Hipona (s.III-IV), Hildegarda de Bingen (s.XI), Anselm de Canterbury (s.XI – XII), Tomàs d'Aquino (s.XIII), Ramon Llull (s.XIII – XIV), Mestre Eckhart (s.XIII – XIV), Teresa de Cepeda i Ahumada, (s.XVI), Martí Luther, Joan Calví, Thiellard de Chardin (s.XIX – XX), Karl Barth (s.XIX – XX), Karl Rahner (s.XX), Dietrich Bonhoeffer (s.XX), Hans Küng. Per citar-ne alguns. Si s'hagués de fer una llista exhaustiva no acabariem avui. He citat els grans, els més coneguts, però la funció teològica ha estat exercida per grans quantitats de homes i dones. Alguns molt coneguts, altres menys,

alguns molt llegits, altres menys. Teòlegs d'altura (difícils de entendre), teòlegs de carrer (més fàcils de entendre). Teòlegs per a especialistes, per a gent entesa, teòlegs per al creient i la creient de carrer. Homes i dones d'anar a peu.

I quan parlem de la teologia, evidentment ens vénen al cap una gran quantitat, **immensa quantitat de obres** de llibres d'estudis, d'escrits que han omplert i encara omplen avui les biblioteques de les facultats de teologia cristianes, seminaris, els monestirs, etc. Obres publicades, algunes esdevingudes un clàssic, editades i reeditades tot al llarg dels segles.

La seva pluralitat. La teologia cristiana és plural. Hi ha la teologia catòlica, l'ortodoxa, i la protestant, per dir les tres principals branques de l'arbre del cristianisme.

Per tot el que hem dit. Perquè la teologia cristiana és plural, perquè conté gran quantitat de obres, per la seva gran producció, per la gran quantitat d'autors i autores que han treballat i treballen en el seu camp, per la seva història, per l'amplitud del camp en el que s'exerceix el treball teològic, per la seva font, pel seu objecte. Per tot això podem dir que la teologia és rica.

La pobresa de la teologia.

Si bé és cert dir que la teologia és rica per tot el que hem dit, també ho és dir que és pobre.

Pel seu estatut. És la teologia una ciència? La teologia és rica perquè té el seu lloc enmig de totes les ciències. Té el seu lloc en els àmbits acadèmics de nivell superior. Però és pobre perquè no és una ciència. L'objectiu de tota ciència és de treballar amb objectes demostrables. O una de les funcions de la ciència és d'arribar a demostrar la veracitat i la realitat dels seus fonaments. La recerca científica treballa amb fets, elements, dades comprovables. La teologia en canvi, no. El seu objecte està constituït per uns elements que des del punt de vista científic no passen de ser una hipòtesi impossible de provar: Déu, el misteri del Crist ressuscitat, la presència de la divinitat mitjançant l'Esperit Sant. El concepte trinitari de Déu, un i tres al mateix temps. Aquests elements s'escapen a tota lògica.

Què és doncs la teologia? Si no és una ciència. És un art? Tampoc, doncs el seu objectiu primer no és el de cercar la bellesa. Si bé pot haver-hi una bella obra teològica, o teòlegs que han fet gaudir molts creients amb les seves obres, no es pot dir que la teologia sigui un art.

Si la teologia no és una ciència, ni és un art, diguem doncs que és un exercici, un treball de reflexió, un estudi, en el procés del coneixement de Déu i de les Escriptures.

Té un lloc enmig de totes les ciències en la mesura en què hi ha un reconeixement per part d'elles. Un respecte. D'alguna manera la teologia representa un dipòsit a partir del qual han anat sorgint les ciències. El saber durant molt de temps va estar tancat en les biblioteques dels monestirs. El coneixement científic va anar de la mà de la teologia. Però la teologia és pobre perquè ha de renunciar a disposar, posar límit, exercir un control per sobre de les ciències. Les ciències s'emancipen de la teologia quan surten dels monestirs, quan es funden les universitats.

La teologia té un lloc enmig de totes les ciències en la mesura en què els científics accepten la hipòtesi Déu com a referència vàlida per a ells. A partir d'aquí la teologia pot dialogar amb les ciències, però no es pot equiparar a elles; pot utilitzar fins i tot els seus mètodes d'estudi i d'investigació, però mai estarà al nivell de les ciències. Sempre haurà de demanar permís. El teòleg o la teòloga serà el més o la més humil enmig dels científics.

I així arribem al principal motiu de la pobresa de la teologia: la seva condició de **serventa**.

La teologia com a serventa.

La teologia en ella mateixa no té cap valor sinó per el seu objecte i el seu objectiu. La seva funció.

Al servei de la Paraula. L'exercici de la teologia està al servei de la Paraula. Al servei de les Escriptures. La teologia en relació a les Escriptures és un treball d'actualització del missatge de la Bíblia, mantenint i buscant en tot la fidelitat a la mateixa. En aquest sentit la teologia és serventa. No ha de afegir res, no pot aportar res d'ella mateixa, ha de repetir el kerigma, dir-ho avui, amb categories i en el context pròpies del món d'avui, sense desviar-se en res del que diu la Bíblia. La teologia serveix una Paraula que no és seva, li ve donada. Per això, en l'exercici de la teologia les disciplines bíbliques ocupen un lloc important.

Al servei del kerygma. Un missatge es desprèn de les Escriptures. El missatge de la salvació. De la bona nova del Regne de Déu. El missatge del Crist Ressuscitat. El kerigma ha de ser dit en totes les edats, al llarg de tots els segles, en circumstàncies diferents. En aquest sentit la teologia es fa i es torna a fer. Està en constant desenvolupament, en constant elaboració. En funció dels moments de la història, les circumstàncies, per a dir el millor possible el missatge, per expressar de la manera més entenedora el seu contingut.

Al servei de Jesús. La teologia és pobre perquè està al servei de Jesús, el Crist. El Crist com a centre de l'Escriptura, que ha vingut a servir, i no a ser servit. En el seu mateix objecte la teologia té un exemple, una pauta a seguir. No hi ha lloc en la teologia en

voler controlar o posar límit a les altres ciències, o a la societat. La teologia no té la condició de senyora de totes les ciències. La teologia com a molt es construeix en debat amb elles, però sempre tenint el Crist com a font, com a primera i última referència, Λ i Ω . El Crist i el missatge de salvació que de Ell es desprèn. Aquest missatge comprèn una vocació que ha de ser adreçada a tots els homes i dones. Així, la teologia està al servei de la transmissió i de la comunicació d'aquest missatge.

Al servei de Déu. Al principi dèiem que etimològicament la teologia és una paraula sobre Déu que no s'ha de confondre amb la Paraula de Déu. I és paraula sobre Déu en funció de la salvació. L'exercici de la teologia no queda circumscrit en la recerca del coneixement tal com la duen a terme les altres ciències. La teologia no està al servei d'una idea filosòfica de Déu. No intenta demostrar-ho. Per més que hi ha hagut bells intents. La teologia està al servei d'un Déu que es dóna a conèixer, es revela com a Déu per a l'home i la dona. La teologia no parla de Déu en si mateix. Parla de Déu per parlar al mateix temps de l'home i del que Déu vol, ha fet, i fa en favor de l'ésser humà, home i dona.

Al servei dels creients. Homes i dones que se senten cridats en el missatge de salvació, i que volen aprofundir en el coneixement de Déu i del Crist. La teologia està al servei d'aquells homes i dones que entenen la seva vida com un seguiment, deixebles del Crist, a la vegada testimonis i servents. Homes i dones també humils, habitats per la Fe que els salva, l'Esperança que els estira cap a endavant, i l'Amor que funda la seva ètica i que els crida a posar-se al servei de totes els homes i totes les dones, començant pels més necessitats. La teologia així està al servei d'aquells que volen ser llum i sal de la terra.

Al servei dels ministeris. La teologia està al servei dels pastors de l'Església. Al servei de tots aquells que responen al manament de Jesús d'anar i predicar l'evangeli a tota criatura. A tots aquells que en una mateixa vocació constitueixen l'Església del Crist. La comunitat de creients. Església de $\kappa\alpha\lambda\epsilon\omega$, cridar, o de cahal, comunitat. I hem de dir que la teologia està al servei dels creients. Entre els ministeris a que s'exerceixen dins de l'Església està el del qui ensenya, o el dels doctors.

Al servei, moguda, per l'Esperit Sant. Una força l'anima, la força donada per l'Esperit Sant que "il·lumina el nostre interior en llegir l'Escriptura", i fa que la Bíblia esdevingui una Paraula viva que s'integra en el dia a dia. L'Esperit Sant que anima les teòlogues i els teòlegs en la seva doble tasca de lectura, interpretació i comprensió de la realitat i de la Bíblia. Per a dir el mateix missatge en tots els temps de manera que esdevingui una paraula portadora de llibertat i constitutiva de responsabilitats.

Dignitat de la teologia. Però tot i sent pobreta, la teologia, té la seva dignitat. No se la pot forçar a fer segons què. Per ella hi ha un criteri principal. La fidelitat a l'Escriptura

al servei del kerigma, al servei de Déu i dels creients en el compliment de la seva missió. Tot el que s'aparti de aquesta funció la desvirtua.

Per a tot això, la teologia:

No està al servei de l'Església. Quan entenem aquesta com a la institució que mira de perpetuar-se a ella mateixa. Quan s'entén aquesta com una institució que no es renova, que no s'actualitza. Quan es justifica a ella mateixa en les seves estructures, en el seu funcionament. I no es deixa justificar en el Crist que la crida constantment a renovar-se. Abans posàvem èmfasi en "els creients", no en l'Església. Els creients, els homes i dones, testimonis del Crist, en ells, en la seva obediència al Crist, en paraules i en acció, s'encarna l'Evangeli de salvació. Per això la teologia no està al servei de l'Església entesa com a institució, perquè l'Església en els seus aspectes institucionals també és serventa. Joan Calví parlant de l'Església deia "La pauvrete église", la pobreta església.

No està al servei del dogma. Quan s'entén aquest com una elaboració sacralitzada que acaba sobreposant-se a l'Escriptura. Quan s'entén aquest com una afirmació que s'imposa. Davant de la qual la raó ha de callar. El dogma no és més important que la teologia. El dogma és teologia. El dogma és teologia contextualitzada, en constant diàleg i reelaboració. El dogma al mateix temps que la Bíblia és Paraula sobre Déu que esdevé Paraula de Déu per als creients, el dogma és el mateix, és paraula sobre Déu, fonamentada en l'Escriptura, fidel a ella, i que ha de ser entesa sempre de nou en cada moment en funció de les circumstàncies.

L'autoritat de la teologia. Per a tot això, la teologia és pobre. I ho ha de ser. En ella mateixa no té cap altre autoritat que la que es desprèn de la seva condició de serventa. La teologia no es defensa a sí mateixa, ni tan sols ha de defensar la institució eclesial, ni el dogma. Ha de dir treballar sempre de nou per una millor comprensió, actualitzada, del missatge bíblic. La teologia té autoritat mentre serveix. Mentre ensenya, mentre treballa per a un millor coneixement de Déu en funció de l'home i de la salvació que Ell ha fet en Crist. Mentre es manté en la seva condició de serventa la teologia té autoritat. Quan deixa de ser serventa es desacredita. La primacia del servei per sobre de cap altre motiu, en la fidelitat a l'Escriptura marca el camp en el que ha de exercir la seva honestat.

Nathalie Reverdin i Carles Capó
Pastora i Pastor de l'Església evangèlica